

Raadsvoorstel

Onderwerp

DV 008 - Zienswijze ontwerpbegroting GR Historisch Centrum Limburg (HCL)

Raadsnummer	: DV 008
Zaakdossier	: IB.26.0064
Portefeuillehouder	: Burgemeester ing. N.H.C. (Nicole) Ramaekers
Ambtelijk team	: Informatiebeheer
Datum collegevergadering	: Dinsdag 6 mei 2026
Datum commissievergadering	: Donderdag 28 mei 2026
Commissie	: Bestuur, Sociaal & Maatschappelijk (BSM)
Besluitvorming raad	: Woensdag 3 juni 2026

Samenvatting

Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg (hierna GR HCL) heeft haar ontwerpbegroting 2027 voor zienswijze aangeboden aan de raden van de deelnemende gemeenten. De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat het dagelijks bestuur van het HCL de ontwerpbegroting twaalf weken voordat deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden toezendt aan de raden van de deelnemende gemeenten. Binnen deze termijn kan de raad haar zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen bij het dagelijks bestuur van het HCL. De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van de concept ontwerpbegroting 2027 en een positieve zienswijze af te geven op deze ontwerpbegroting 2027.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

1. Kennis te nemen van het ondernemingsplan en de ontwerpbegroting voor 2027 en de toegezonden jaarstukken van 2025;
2. Een positieve zienswijze op de ontwerpbegroting 2027 van de GR HCL af te geven.

Inleiding

Per 01-01-2026 is de gemeente Gulpen-Wittem, samen met 10 andere gemeenten¹ en het waterschap, toegetreden tot de GR HCL. De gemeenten Heerlen en Maastricht waren, samen met het ministerie van OCW, al deelnemers van de GR. Per 01-01-2027, met instelling van de nieuwe Archiefwet, zal het ministerie van OCW uit de GR treden. Door toe te treden tot de GR HCL heeft de gemeente Gulpen-Wittem gekozen voor een financieel optimale oplossing om te blijven voldoen aan haar Archief-wettelijke taken en te profiteren van de collectieve kennis en middelen om door te ontwikkelen naar duurzaam informatiebeheer in een verder digitaliserende informatiesamenleving.

De GR HCL voert diverse werkzaamheden, taken en bevoegdheden uit op het terrein van informatie- en archiefbeheer. De GR HCL beheert onze eeuwig te bewaren analoge en (binnenkort ook) digitale archieven en zorgt ervoor dat deze toegankelijk zijn en blijven voor een breed publiek. Daarnaast adviseert de GR HCL haar aangesloten overheidsorganisaties over duurzaam (digitaal) informatiebeheer en houdt, conform Archiefwet, toezicht op ons interne informatie- en archiefbeheer.

In artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is bepaald dat, voordat de begroting door het algemeen bestuur wordt vastgesteld, de ontwerpbegroting aan de raden van alle deelnemende gemeenten wordt voorgelegd zodat de raden hierover hun zienswijze naar voren kunnen brengen.

Jaarrekening en verslag 2025

2025 is voor het HCL nadrukkelijk een overgangsfase waarin belangrijke bestuurlijke, organisatorische en inhoudelijke veranderingen zijn voorbereid die richting geven aan de verdere ontwikkeling van de Gemeenschappelijke regeling HCL in de komende jaren. Ondanks de vele veranderingen is de uitvoering van de wettelijke taken in 2025 onverminderd voortgezet.

De jaarrekening 2025 geeft inzicht in de financiële aspecten van dit enerverende verslagjaar en wordt afgesloten met een positief resultaat na bestemming van € 967.960. De GR HCL heeft aan het dagelijks en algemeen bestuur van de GR HCL voorgesteld om dit resultaat als volgt aan te wenden;

- € 590.314 wordt toegevoegd aan de Voorziening transitie HCL. Dit bedrag is gelijk aan het van het Nationaal Archief ontvangen afkoopvergoeding in het kader van de voortijdige beëindiging van het project AMV. Daarmee wordt het bedrag specifiek gebruikt voor doorontwikkelingen van het HCL wat ten goede komt voor alle deelnemers;
- € 22.011 wordt toegevoegd aan de Overige reserve, zodat deze qua omvang gelijk is aan de maximale omvang zoals opgenomen in de GR-bepalingen;
- € 82.648 (5% van de lumpsumbijdrage Rijk ten behoeve van archieftaken) wordt gebruikt om een specifieke Bestemmingsreserve Rijk in te stellen. Hiermee kan de afgesproken incidentele korting op deze lumpsumbijdrage in 2026 worden gecompenseerd;
- € 150.143 wordt toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Maastricht, conform lumpsumverhouding met Heerlen en voor bestemming aan specifieke activiteiten ten behoeve van gemeente Maastricht;
- € 122.844 wordt toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Heerlen, conform lumpsumverhouding met Maastricht en voor bestemming aan specifieke activiteiten ten behoeve van gemeente Heerlen.

¹ Beek, Brunssum, Eijsden Margraten, Kerkrade, Landgraaf, Meerssen, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal

Begroting en ondernemingsplan 2027 (Meerjarenbeleidsplan 2027–2030)

Het jaar 2027 is het eerste uitvoeringsjaar van het Meerjarenbeleidsplan 2027–2030. Het Ondernemingsplan 2027 vertaalt de strategische koers van het HCL voor het jaar 2027 naar concrete, SMART geformuleerde doelen en resultaten.

In 2026, met toetreding van elf gemeenten en het Waterschap Limburg, is de context waarbinnen het HCL opereert ingrijpend gewijzigd. Ook 2027 zal, met de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet en het uit de GR treden van het Rijk, de nodige verandering met zich meebrengen. In de nieuwe Archiefwet ligt de nadruk op digitalisering, ketenverantwoordelijkheid en duurzaam informatiebeheer. Dit heeft invloed op de strategische koers van het HCL en is vertaald naar het Meerjarenbeleidsplan 2027-2030. De pijlers uit het ondernemingsplan 2027 zijn:

- het robuust inrichten van de organisatie na schaalvergroting;
- het positioneren van het HCL als digitaal knooppunt en duurzame archiefnutsvoorziening;
- het uniform uitvoeren van toezicht en advisering conform nieuwe wetgeving;
- het versterken van toegankelijkheid en maatschappelijke betekenis;
- het verdiepen van strategische samenwerking.

Financiële kader

Investeringsrichtingen richten zich primair op het uitvoeren van de wettelijke taken; de (door)ontwikkeling van de digitale archiefvoorziening; het beheer en behoud van analoge archieven; deelnemende gemeenten voorzien van toezicht & advies en de organisatieontwikkeling van het HCL.

Uitgangspunten

- Uittreden van de Ministerie van OCW (Rijk) uit de GR per 1 januari 2027 en omzetting van de financiële bijdrage OCW in de vorm van een SPUK, met volledige handhaving huidige bijdrage plus jaarlijkse loon- en prijsindexatie;
- Investeringsrichting in doorontwikkeling t.b.v. alle deelnemende gemeenten middels de Voorziening transitie HCL;
- Geleidelijke uitbouw e-depot dienstverlening aan DVO- en GR-partners;
- Een verwachte CPI-ontwikkeling van 2% per jaar;
- De meerjarenraming is, op enkele begrotingsposten na, een extrapolatie van de begroting 2027.

Toelichting deelnemersbijdrage van de gemeente Gulpen-Wittem

Het deelnemersbedrag van de gemeente Gulpen-Wittem ligt, in verhouding tot gemeenten vergelijkbaar in formaat of inwoneraantal, iets hoger. Dit heeft een verklaarbare oorzaak. Een gemeente heeft de archief-wettelijke taak haar eeuwig te bewaren archiefstukken over te brengen naar een archiefdepot². De gemeente Gulpen-Wittem bestaat uit 4 samengevoegde gemeenten die tijdens hun bestaan allemaal raadsstukken, beleidsstukken, etc. hebben gegenereerd. Dit zijn stukken die, conform Archiefwet, eeuwig bewaard dienen te worden. Daardoor is het totale analoge archief van de gemeente Gulpen-Wittem groter dan dat van een in grootte vergelijkbare gemeente, die nooit is gefuseerd. Alle GR-deelnemers betalen hetzelfde bedrag per meter analoog archief, maar in verhouding heeft de gemeente Gulpen-Wittem meer overgebrachte meters analoog archief.

In de periode 2026 – 2028 zal de gemeente Gulpen-Wittem, conform Archief, een volgend blok aan eeuwig te bewaren archiefstukken moeten overbrengen naar het HCL. Een onderdeel van dit

² Dit is nu nog 20 jaar. Met inwerkingtreden van de nieuwe Archiefwet is de termijn voor overbrenging verkort naar 10 jaar.

over te brengen archief is digitaal. Hierdoor zal de gemeente Gulpen-Witterm ook (tegen zeer voordelige tarieven) gebruik gaan maken van het e-depot van het HCL. De extra kosten die voortkomen uit het voldoen aan de autonome verplichtingen op het gebied van digitaal en analoog archiefbeheer van de gemeente Gulpen-Witterm zijn reeds verwerkt in de begroting voor 2027.

Beoogd effect / doelstelling

De ontwerpbegroting 2027 wordt aangeboden aan de deelnemende overheidsorganisaties zodat de raden een zienswijze kunnen indienen op de ontwerpbegroting. Deze zienswijze kan meegenomen worden bij het vaststellen van de definitieve begroting door het algemeen bestuur van de GR HCL.

Argumenten

1.1. Doelstellingen 2025 zijn verwezenlijkt

Met de aangereikte stukken wordt een helder beeld verschaft aangaande de mate waarin de voorgenomen doelstellingen in 2025 zijn verwezenlijkt, inclusief de daartoe aangewende financiële en personele middelen.

2.1. Het Ondernemingsplan 2027 is opgesteld op basis van de te verwachten ontwikkelingen

Met toetreding van 11 gemeenten en het Waterschap Limburg ontwikkelt het HCL zich verder door tot provinciaal kenniscentrum voor (digitaal) informatie- en archiefbeheer. Daarbij wordt verantwoord investierend in noodzakelijke doorontwikkelingen om aan haar wettelijke taakstelling te blijven voldoen.

2.2. Het HCL legt een sluitende begroting voor in haar Ondernemersplan 2027

Voorzien wordt in een sluitende begroting voor 2027, waarmee de bestaande samenwerking op een verantwoorde wijze kan worden gecontinueerd.

Kanttelingen en risico's

Geen

Kosten en dekking

Zie de ontwerpbegroting en het ondernemersplan 2027

Uitvoering

Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam wordt van het raadsbesluit in kennis gesteld. Het dagelijks bestuur voegt de eventuele zienswijzen van de raden van de deelnemende gemeenten bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het dagelijks bestuur van de GR HCL. Het dagelijks bestuur biedt de raden van de deelnemende gemeenten een reactie op hun zienswijze waarna het algemeen bestuur van de GR HCL besluit over de vaststelling van de begroting.

Communicatie en participatie

Na vaststelling van de zienswijze zal het dagelijks bestuur van de GR HCL wordt geïnformeerd over de zienswijze van de raad.

Bijbehorende documenten

Onderwerp	Poststuknummer	Zaakdossier
Raadsbesluit: Zienswijze ontwerpbegroting GR Historisch Centrum Limburg (HCL)	G.26.01233	IB.26.0064
Zienswijze Raad Gulpen-Wittern op de begroting 2027 GR HCL	U.26.00586	IB.26.0064
Aanbiedingsbrief concept jaarverslag en jaarrekening 2025 GR HCL	B.26.02139	IB.26.0064
Jaarverslag 2025 GR HCL	B.26.02140	IB.26.0064
Jaarrekening 2025 GR HCL	B.26.02141	IB.26.0064
Accountantsverslag 2025 GR HCL (concept)	B.26.02142	IB.26.0064
Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting 2027 GR HCL ter zienswijze	B.26.02143	IB.26.0064
Ondernemingsplan 2027 GR HCL (incl. ontwerpbegroting en meerjarenraming)	B.26.02144	IB.26.0064